

УДК 004.738.5:021.61

Олексюк О. Р.

Інститут інформаційних технологій та засобів навчання НАПН України

АНАЛІЗ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО РОБОТИ В СЕРЕДОВИЩІ ІНСТИТУЦІЙНОГО РЕПОЗИТАРІЮ

У статті проаналізовано стан розвитку специфічних електронних бібліотек наукових установ та навчальних закладів – інституційних репозитаріїв. Окреслено особливості використання їх у науково-дослідницькій роботі. За результатами опитування, проведеного серед майбутніх учителів, виявлено основні тенденції використання електронної інформації та рівень готовності до використання інституційних репозитаріїв у навчальній діяльності та науково-дослідницькій роботі.

Ключові слова: електронна бібліотека, інституційний репозитарій, Відкритий доступ, «самоархівування».

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку суспільства інформація і знання стають одним з основних ресурсів освіти та науки, а доступ до них – одним з основних факторів соціально-економічного прогресу. Саме тому створення умов для забезпечення відкритого доступу та розвитку інформаційного суспільства затверджено на законодавчому рівні. Зокрема, у Законі України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» визначено необхідність створення «технічної і технологічної інфраструктури» для «обов'язкового зберігання в єдиному електронному форматі» результатів наукових досліджень, створених за кошти Державного бюджету України та забезпечення вільного доступу до них [5].

Особливістю сьогодення є великий обсяг навчальних та наукових матеріалів, поданих не лише в друкованій, але й електронній формі, що вимагає пошуку нових засобів для збереження, публікування та організації доступу до неї. Сучасні інформаційні технології, зокрема, електронні бібліотеки, створюють можливості вдосконалення інформаційного обслуговування науково-дослідницької роботи студентів. У мережі Інтернет опубліковано значну кількість електронних колекцій начально-методичних та науково-дослідницьких матеріалів. Виникає запитання: чи завжди вони відповідають якості, достовірності, актуальності? Чи готові студенти використовувати електронні ресурси у своїй навчальній та науковій діяльності? Нині значна частина вищих навчальних закладів та наукових установ України, підтримуючи міжнародний рух відкритого доступу до освітніх ресурсів та результатів наукових досліджень, створюють специфічні електронні бібліотеки – інституційні репозитарії, електронні архіви власного наукового продукту. «Відкритий доступ (open access) – розміщення наукових робіт в Інтернеті з можливістю вільного і безкоштовного доступу до них. При цьому у відкритому доступі можна розміщувати не тільки вже опубліковані роботи, а й ті, що прийняті чи тільки надіслані в журнали (препринти) [9, с. 7]. Один зі шляхів реалізації відкритого доступу «самоархівування» (самостійне розміщенням автором роботи в спеціальних репозитаріях) [9, с. 7]. Ефективність навчальної та науково-дослідницької діяльності значною мірою визначається готовністю майбутніх учителів до її здійснення в сучасних умовах інформаційного суспільства.

В Україні функціонує більше 40 сховищ. Існує мультидисциплінарний архів (ELibUkr-OA) для тих науковців, чия установа не підтримує власний відкритий електронний архів. Проте виникають труднощі з наповненням матеріалами професорсько-викладацького складу, дослідження яких є особливо важливими для вищої школи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У публікаціях О. М. Спіріна, С. М. Іванової досліджено проблему проектування системи електронних бібліотек наукових і навчальних закладів. Окремі аспекти впровадження інституційних репозитаріїв у навчальних та наукових установах розглянуті в роботах Н. В. Морзе, О. Г. Кузмінської, О. М. Спіріна. Дослідженню соціально-психологічних аспектів під час роботи науковців з інституційним репозитарієм присвячені наукові розвідки В. А. Ткаченка, А. В. Яцишин. Промоцією міжнародного руху відкритого доступу до результатів наукових досліджень С. О. Костишин, Т. О. Ярошенко, О. К. Шкодзінський.

Проте, залишаються не дослідженим рівень використання електронних бібліотек серед студентів – майбутніх учителів та науковців. Крім цього, важливими аспектами підготовки майбутніх фахівців є поінформованість щодо міжнародного руху відкритого доступу та їх готовність до застосування інституційних репозитаріїв.

Формулювання цілей статті. Мета дослідження полягає в аналізі готовності майбутніх учителів інформатики до використання електронних бібліотек та інституційних репозитаріїв у навчальній та науково-дослідницькій діяльності.

Завдання дослідження.

- Проаналізувати стан розвитку специфічних електронних бібліотек наукових установ та навчальних закладів – інституційних репозитаріїв.
- Визначити стан готовності майбутніх учителів до використання електронних ресурсів та роботи в середовищі інституційного репозитарію.
- З'ясувати фактори, що спонукають чи перешкоджають публікації результатів навчально-пізнавальної та науково-дослідницької діяльності студентів у відкритому доступі.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Насамперед спробуємо окреслити коло активних користувачів електронних бібліотек. Аналізуючи можливості застосування електронних бібліотек, вчені О. Г. Абросимов та Ю. І. Лазарева виокремили такі основні цілі їх створення :

- надання доступу науковцям до необхідних інформаційних ресурсів;
- репрезентування результатів досліджень науковій спільноті;
- створення нових технологій наукових досліджень та ефективного інструментарію для їх проведення;
- надійне збереження цінних наукових колекцій для майбутніх поколінь учених;
- створення можливостей для наукової співпраці на регіональному, національному, та міжнародному масштабі [1, с. 15].

Тобто основними користувачами електронних бібліотек є науковці. Проте, формулюючи вимоги до навчального процесу, організованого з використанням ІКТ, О. М. Спірін, вказує на важливість дотримання принципу актуальності знань і професійних умінь, який характеризує навчальну діяльність студентів як систему, орієнтовану на новітні наукові досягнення, актуальні й перспективні потреби ринку праці щодо рівня кваліфікації фахівців [8, с. 68]. Враховуючи, що інституційні репозитарії є засобами забезпечення відкритого доступу до результатів наукових досліджень та інструментами публікації оновлених навчальних матеріалів, існує теоретична та прикладна проблема їх впровадження та застосування у системі освіти.

Як зазначає А. В. Яцишин, сфера застосування наукових електронних бібліотек не обмежується забезпеченням наукових досліджень, а викладання більшості навчальних дисциплін зобов'язане спиратися на останні наукові досягнення [11].

Отже, можна зробити висновки про те, що на сьогоднішній день найбільш активними користувачами електронних бібліотек є наукові працівники, викладачі, аспіранти, студенти (переважно старших курсів). Це пов'язано з можливостями доступу цих категорій читачів, а також з тим, що електронні ресурси перетворюються на найдоступніше джерело наукової та навчальної інформації. У дослідженні окреслено основні переваги використання електронних бібліотек у науково-дослідницькій діяльності [6].

Проведений аналіз умісту створених інституційних репозитаріїв наукових установ та навчальних закладів в Україні виявив труднощі із наповненням публікаціями науковців. Зокрема, за щорічним, січевим (табл. №1) рейтингом, складеним компанією Cybermetrics Lab Іспанської дослідницької ради (CSIC), (де враховується обсяг, помітність, «вагомні файли», кількість статей проіндексованих в Google Scholar) серед 1654 репозитаріїв у переліку, українські ресурси мають високі результати лише в тих установах, де прийняті політики обов'язкового архівування результатів досліджень своїх працівників.

Таблиця № 1

Світовий Рейтинг інституційних репозитаріїв за даними Cybermetrics Lab [12]

Рейтинг	Назва ресурсу
104	Цифровий репозитарій Харківської національної академії міського господарства
139	Електронний архів Сумського державного університету
162	Інституційний репозитарій Української академії банківської справи Національного банку України
310	Електронна бібліотека Житомирського державного університету
333	Електронний архів Донецького національного технічного університету
341	Електронний науковий архів науково-технічної бібліотеки Національного університету «Львівська політехніка»
378	Електронний репозитарій Інституту біології південних морів
414	Електронний архів Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна
503	Електронний архів Національного університету «Києво-Могилянська академія»
521	Цифровий архів Національного університету «Острозька академія»

Про необхідність прийняття установою політики «обов'язкового» архівування для своїх дослідників указує Т. О. Ярошенко, оскільки «автори, як правило, не поспішають розмішувати свою роботу у вільному доступі без додаткових мотивацій» [10, с. 7].

В умовах інформатизації освіти підвищення якості забезпечення навчальної та науково-дослідної роботи майбутніх учителів у середовищі інституційного репозитарію дозволяє спростити пошук відомостей. Таке відкрите, актуальне і спрямоване на розвиток інформаційне середовище є одним із головних напрямів розвитку освітньої галузі і формується на принципах відкритого доступу до освітніх ресурсів та результатів наукових досліджень, з можливістю використання в повному обсязі обміну, накопичення, збереження та формування на його основі нових знань, вмінь і навичок, що сприяє професійному розвитку студентів. Якщо студентам не треба буде докладати особливих зусиль і проводити складні маніпуляції для пошуку інформації, то це тільки сприятиме використанню додаткових відомостей під час навчання та наукової-дослідницької роботи.

Виходячи з потреб майбутніх учителів, таких як, доступність та ідентифікація відомостей необхідних для здійснення науково-дослідної роботи, надійність їхнього зберігання, накопичення та ефективного пошуку, доступу до структурованого і

впорядкованого навчально-методичного контенту, науково-дослідницьких і нормативних матеріалів, впровадження інституційного репозитарію постає як необхідність. Створення цифрових архівів (тематичних репозитаріїв) освітніх ресурсів дозволить забезпечити гнучке формування навчально-методичних комплексів у відповідності з різними моделями компетенції фахівців [3].

На енциклопедичному рівні готовність до діяльності визначено, як стан мобілізації психологічних і психофізіологічних систем людини, які забезпечують виконання певної діяльності [2, с. 138]. Тобто, готовність визначена психічними особливостями особистості. У психології виокремлюють кілька аспектів готовності до діяльності: операційний, мотиваційний, соціально-психологічний, психофізіологічний [2, с. 138-139].

Взявши за основу дане тлумачення поняття, визначено наступні структурні компоненти готовності майбутніх учителів до роботи з інституційним репозитарієм.

Мотиваційний компонент – сукупність внутрішніх та зовнішніх мотивів, які спонукають до роботи в середовищі інституційного репозитарію (обов'язок і відповідальність пошуку та публікації матеріалів, потреби адаптації до умов науково-інформаційного простору, доступу до актуальних відомостей, наявність інтересу до пізнання нових засобів).

Операційний компонент – володіння певним набором способів дії, знань, умінь та навичок, необхідних сучасному вчителю інформатики для ефективного використання інституційних репозитаріїв у навчальній та науково-дослідницькій діяльності (вміння ефективно здійснювати пошук наукової інформації, навичками розміщувати, зберігати публікації).

Когнітивний компонент – сформованість умінь, необхідних для виконання функцій притаманних інформаційному суспільству (сприймання й усвідомлення інформації, поданої в різних формах, уміння критично аналізувати інформацію, розвитком процесів аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення).

Емоційно-вольовий компонент – певний розвиток умінь до актуалізації знань, до самоорганізації пошукової діяльності спрямування її на досягнення поставлених цілей, управління власною пошуковою поведінкою.

Сутність і структура поняття «готовності до діяльності» знаходиться у взаємозв'язку з поняттям «компетентність». Компетентність, як і готовність є інтегральним особистісним новоутворенням, яке характеризує ступінь підготовленості до діяльності. Однак, готовність використовувати інформаційно-комунікаційні технології у діяльності – це потенційна здатність, а компетентність – це підтверджена здатність особистості автономно і відповідально використовувати на практиці інформаційно-комунікаційні технології для задоволення власних індивідуальних потреб і розв'язування суспільно значущих, зокрема, професійних, задач у певній предметній галузі або виді діяльності [7, с. 25].

З метою вирішення завдань дослідження було проведено опитування серед студентів старших курсів Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. У дослідженні взяло участь 80 респондентів.

Розроблена анкета містила чотири блоки запитань. Перший блок анкети включає в себе відомості про респондента (вік, стать), а також запитання про ставлення до навчальних та наукових матеріалів у цифровому форматі. Другий блок містить питання, які стосуються готовності студентів до використання електронних ресурсів та рівня їх використання в процесі наукової діяльності. Третій блок спрямований на виявлення ставлення до міжнародного руху відкритого доступу та поінформованості щодо специфічних електронних бібліотек – інституційних репозитаріїв. Четвертий блок питань виявляє думку студентів щодо мотивів публікації власних матеріалів у відкритому доступі.

За результатами анкетування на запитання про засоби, які студенти використовують для пошуку відомостей, отримано такі результати. З'ясувалося, що всі без винятку респонденти використовують електронні ресурси при проведенні науково-дослідних робіт.

Популярністю серед студентів користуються пошукові та тематичні електронні бібліотеки – 100% і 87% відповідно.

На запитання «Скільки приблизно часу щоденно Ви затрачаєте на пошук необхідних відомостей?» майже 83% користувачів зазначали, що це становить 0,5-1 години і залежить від змісту самої інформації, її складності та обсягу. Найбільші затрати часу спостерігаються під час пошуку інформації в картковому каталозі бібліотеки.

В електронному форматі посібники, статті, газети та інші види матеріалів готові використовувати 24% опитаних. 42% респондентів відповіли, що надають перевагу паперовому варіанту і 9% вагалися з відповіддю. Четверть опитаних не вбачають різниці між електронними та паперовими джерелами інформації (Рис.1).

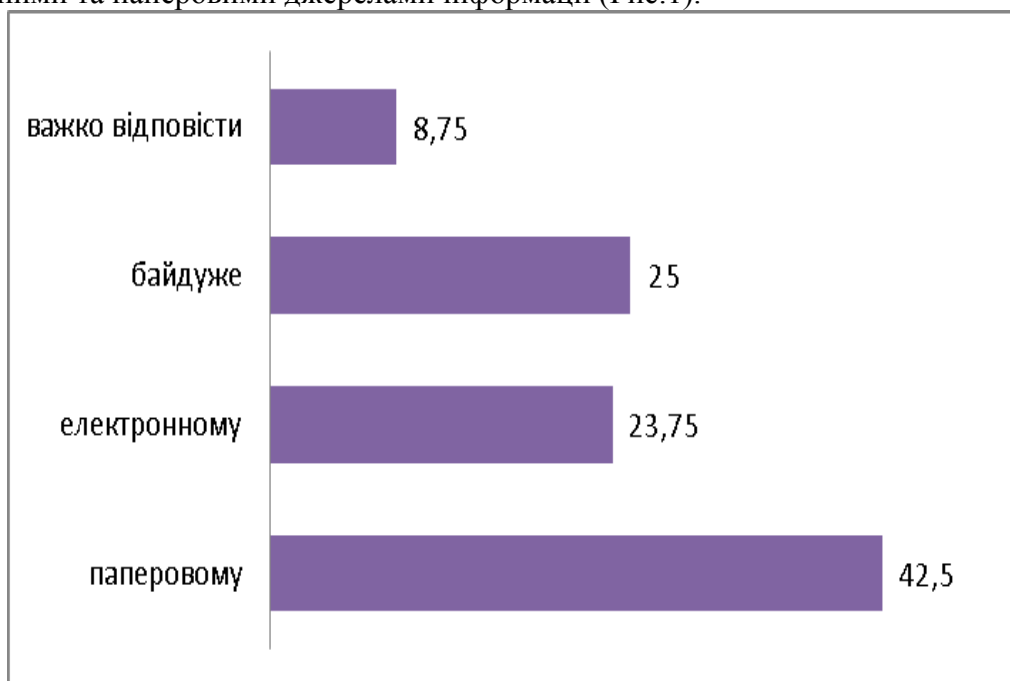

Рис.1 Рівень використання наукової інформації у різних форматах

Однак, за умови, що необхідне джерело не знайдено в друкованому варіанті, читати його електронну версію готові вже 98% опитаних.

Отже, можна зробити висновок про готовність студентів використовувати в навчальній та науковій діяльності матеріали в електронному вигляді.

У результаті дослідження ми з'ясували, що 82% респондентам доводилося користуватися електронними бібліотеками. Менш як 20% опитаних відповіли на це питання негативно, із чого можна зробити висновок про недостатній рівень популяризації електронних бібліотек. У процесі інформаційно-пошукової діяльності студенти часто знаходять сайти електронних бібліотек випадково.

Як показує дослідження пошук відомостей в електронних бібліотеках не завжди є вдалим (рис. 2). Близько 37% опитаних знаходять потрібну літературу в половині випадків. Трохи менше респондентів (28%) змогли знайти необхідні матеріали в 75% випадків. Приблизно 31% змогли знайти те, що шукали лише в чверті випадків. Лише менше 4% студентів завжди знаходять в електронних бібліотеках необхідні ресурси.

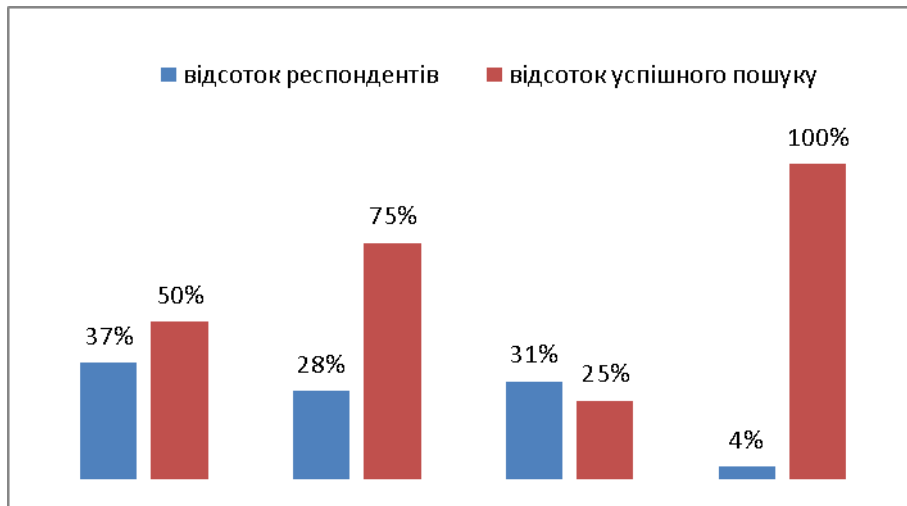

Рис. 2 Ступінь результативності пошуку відомостей в електронних бібліотеках

Змістове наповнення електронних бібліотек, 51% респондентів оцінюють як задовільне. Приблизно третина опитаних дали оцінку «добре». 17% оцінили фонди електронних бібліотек нижче середнього рівня. Ця група респондентів незадовільно оцінила інформаційне забезпечення електронних бібліотек. Варто відзначити, що на «відмінно» змістове наповнення електронних бібліотек оцінили лише 3% опитаних (рис. 3).

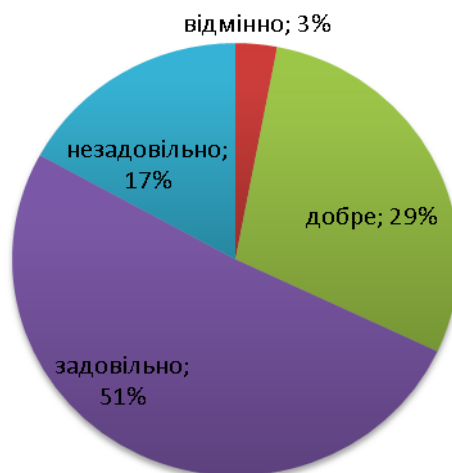

Рис. 3 Оцінка змістовного наповнення електронних бібліотек

Більшість опитаних погоджуються з твердженням, що доступ до освітніх ресурсів, культурного, надбання, результатів наукових досліджень має бути відкритим для всіх бажаючих. Тобто можна припустити, що вони підтримують ініціативу Відкритого Доступу.

Відповіді на запитання «Чи Ви знаєте про інституційний депозитарій Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка» показали, що маркетинг ресурсу був недостатній, оскільки студенти не достатньо поінформовані про новий сервіс наукової бібліотеки університету. Лише 57% відповіли, що знають і працюють із фондами репозитарію, 31% вказали, що чули, але не користувалися. Ще 12% респондентів нічого не знають про такий ресурс (рис. 4).

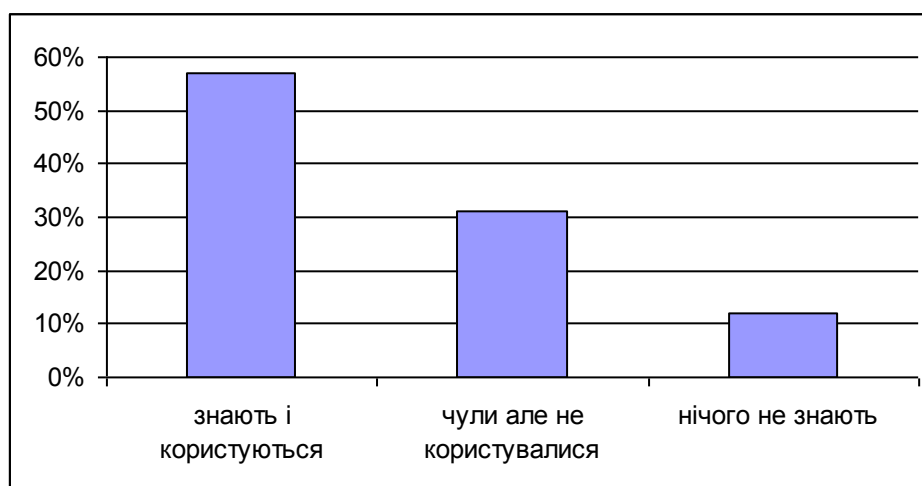

Рис. 4 Рівень поінформованості студентів про інституційний репозитарій

На запитання «чи готові Ви розмістити свої матеріали в інституційному репозитарії?», – більшість опитаних готові розміщувати власні матеріали в інституційному репозитарії. Так, 58% респондентів дали позитивну відповідь, 30% вагаються з відповіддю і 12% сприймають публікування своїх праць в інституційному репозитарії негативно.

До факторів, які викликають сумніви в необхідності розміщувати власні матеріали в інституційному репозитарії респондентами було обрано: можливість плагіату (42%), якість публікацій (38%), відсутність інтересу (37%), незатребуваність послуги (27%).

Слід зазначити, що на деякі питання опитування, ймовірно, важко було відповісти через не встановленість термінології та не розуміння понять «електронна бібліотека», «інституційний репозитарій», «електронний архів», «сховище електронних матеріалів». Рекомендуємо в цьому випадку розміщувати детальну інструкцію та словничок термінів на сайті ресурсу. Виникали запитання щодо версії публікації та збереження авторських прав на статтю, у випадку публікації її у репозитарії.

Підсумовуючи результати опитування, приходимо **висновку**, що більшість майбутніх вчителів в достатній мірі компетентні у питаннях пошуку потрібних відомостей та регулярно або постійно використовують публікації в електронному форматі у своїй науково-дослідній роботі та навчальній діяльності. Водночас, більшість також погоджуються, що інформаційна наповненість фондів електронних бібліотек досі знаходиться ще на недостатньо розвинутому рівні. Особливу увагу слід звернути на інтеграцію інституційного репозитарію в інформаційно-освітнє середовище вищого навчального закладу, зокрема, на створення єдиної системи автентифікації його користувачів [4, с. 188-190]. Такі завдання передбачають розробку методичної системи підготовки студентів до діяльності в інформаційному середовищі вищого навчального закладу.

Характерний мотиваційний компонент готовності до роботи в середовищі інституційного репозитарію, який проявляється інтересом до системи та задоволеністю результатами пошукової діяльності. Також слід зробити висновок про те, що рівень розвитку когнітивного компонента психологічної готовності студентів до діяльності в середовищі інституційного репозитарію знаходиться, здебільшого, на низькому та середньому рівнях. Особливістю вищого педагогічного навчального закладу є те, що його студенти стануть викладачами, науковцями, а тому за роки навчання у них мають бути сформовані певні навички використання електронних бібліотек нового покоління - інституційних репозитаріїв не лише для пошуку відомостей але і для самоархівування власних результатів досліджень.

Це вказує на важливість проведення подальших наукових досліджень та розробки системи тренінгових занять з метою підвищувати ІКТ-компетентність майбутніх учителів інформатики та необхідністю формування нових навичок публікування результатів наукових

досліджень та освоєнням сучасних методів збереження даних, задля ефективного застосовування інституційних репозитаріїв у власній науково-пошуковій роботі.

Виходячи з цього, **перспективи дослідження** вбачаємо у створенні і розвитку повноцінної системи інформування, навчання та консультування майбутніх учителів з метою підготовки їх до використання інституційних репозитаріїв у навчальній та науково-дослідницькій діяльності на основі виділених компонентів та адаптації до сучасного інформаційного середовища вищого навчального закладу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абросимов А. Г. Электронные библиотеки научных и образовательных ресурсов: учебно-методическое пособие [Электронный ресурс] / А. Г. Абросимов, Ю. И. Лазарева – Казань : КГУ, 2008. – 78 с. – Режим доступа : http://xn--j1asc.xn--p1ai/fpk/docs/ab_laz.pdf
2. Енциклопедія освіти : А-Я / Акад. пед. наук України; гол. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
3. Морзе Н. В. Организация самостоятельной работы студентов в контексте формирования исследовательской компетентности [Электронный ресурс] / Н. В. Морзе, Е. Г. Кузьминская. – Режим доступа: http://ifets.ieee.org/russian/depository/v16_i1/pdf/8.pdf
4. Олексюк В. П. Єдина система автентифікації як крок до створення освітнього простору загальноосвітнього навчального закладу. [Електронний ресурс] / В. П. Олексюк / Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія №2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: Зб. наукових праць / Редрада. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. №13 (20). – С. 188-193. – Режим доступу: <http://elar.fizmat.tnpu.edu.ua/handle/123456789/87>.
5. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки: Закон України від 09.01.2007 р. № 537-V [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 12. – Ст. 102. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/537-16>.
6. Спірін О. М. Аналіз програмних платформ для створення інституційних репозитаріїв [Електронний ресурс] / О. М. Спірін, О. Р. Олексюк // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2013. – №2 (31). – Режим доступу : <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/index>.
7. Спірін О. М. Методична система базової підготовки вчителя інформатики за кредитно-модульною технологією : монографія / Олег Михайлович Спірін. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – 182 с. – Режим доступу : <http://lib.iitta.gov.ua/881>.
8. Спірін О. М. Теоретичні та методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів інформатики за кредитно-модульною системою: монографія [Електронний ресурс] / за наук. ред. акад. М. І. Жалдака. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – 300 с. – Режим доступу : <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/459>.
9. Шкодзінський О. К. Що таке “відкритий доступ”? Рух європейських університетів за відкритий доступ [Електронний ресурс] : метод. вказівки : матеріали семінарів відкр. доступу. Семінар 1 / О. К. Шкодзінський, Г. Я. Онисько, С. О. Костишин. – Тернопіль : ТДТУ, 2009. – Режим доступу : <http://dspace.tstu.edu.ua/bitstream/123456789/224/1/Seminar%201.%20What%20is%20Open%20Access.pdf>.
10. Ярошенко Т. Зелений шлях відкритого доступу. Репозитарії та їх роль у науковій комунікації: перші двадцять років [Електронний ресурс] / Тетяна Ярошенко // Бібліотечний вісник. – 2011. – № 5. – С. 3-10. – Режим доступу : <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/1198>
11. Яцишин А. В. Місце і роль мережі електронних бібліотек установ НАПН України в науково-освітньому просторі [Електронний ресурс] / А. В. Яцишин // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2013. – №1 (30). – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/791>.
12. Ranking web of repositories [Electronic resource] / Cybermetrics Lab CSIC. – Mode of access : <http://repositories.webometrics.info/en/Europe/Ukraine%20>

Стаття надійшла до редакції 22.03.2013

Oleksyuk O.

Institute of Information Technologies and Learning Tools of NAPS of Ukraine

SOME ASPECTS OF THE STUDENTS' READINESS TO ACTIVITY IN AN ENVIRONMENT OF INSTITUTIONAL REPOSITORY

The article investigated the state of development of specific digital libraries – institutional repositories. In the article described the features of their use in scientific research work of the students. This research contains an interview. It identified the major trends of use e-information in the studying and scientific work.

Keywords: digital library, institutional repositories, open access, "self-archiving".

Олексюк О. Р.

Институт информационных технологий и средств обучения НАПН Украины

НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ К РАБОТЕ В СРЕДЕ ИНСТИТУЦИОННОГО РЕПОЗИТАРИЯ

В статье проанализировано состояние развития специфических электронных библиотек научных учреждений и учебных заведений – институциональных репозиториев. Определены особенности использования в научно-исследовательской работе. По результатам опроса, проведенного среди будущих учителей, выявлены основные тенденции использования электронной информации и уровень готовности студентов к использованию институциональных репозиториев в учебной деятельности и научно-исследовательской работе.

Ключевые слова: электронная библиотека, институциональный репозиторий, Открытый доступ, «самоархивирование».